

Warszawa, 12-01-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.600.6.2022.ŁK

Pani

Magdalena Rzeczkowska

Minister Finansów

Via ePUAP

Szanowna Pani Minister!

Za kilka tygodni upłynie 10 lat od wydania przez Trybunał Konstytucyjny postanowienia sygnalizacyjnego o sygn. S 1/13¹. Orzeczeniem tym, wydanym w związku z wyrokiem w sprawie o sygn. K 14/11², Trybunał przedstawił Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej uwagi dotyczące stwierdzonych uchybień w przepisach ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (aktualny t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2267), dotyczących wyrównania poziomego dochodów jednostek samorządu terytorialnego, których usunięcie uznał za niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Przywołane postanowienie Trybunału dotyczyło mechanizmu korekcyjno-wyrównawczego, potocznie nazywanego „janosikowym”. Sposób uregulowania tej instytucji jest przedmiotem zastrzeżeń od wielu lat, w zasadzie od samego początku jej funkcjonowania. Sprzeciw budzi nie tyle samo istnienie tej instytucji, ale jej kształt i

¹ Postanowienie z 26 lutego 2013 r., opubl. OTK-A 2013/2/22.

² Wyrok z 31 stycznia 2013 r., opubl. OTK-A 2013/1/7.

skutki, jakie wywołuje jej stosowanie. Wszak przyjęta konstrukcja mechanizmu wyrównawczo-korygującego **nie realizuje w sposób należyty jego zasadniczego celu, prowadząc do zakłócenia stabilności finansowej wielu płatników i wywołuje poczucie niesprawiedliwości wśród wspólnot lokalnych.** W aktualnych warunkach gospodarczych jest przy tym jednym z istotnych czynników ryzyka dla możliwości wykonywania przez płatników „janosikowego” zadań na rzecz mieszkańców.

Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zasadniczej części weszła w życie 1 stycznia 2004 r. Już 6 stycznia 2004 r. wpłynął do Trybunału Konstytucyjnego wniosek (Sejmiku Województwa Mazowieckiego) o stwierdzenie niekonstytucyjności mechanizmu korekcyjno-wyrównawczego. Uzasadniając zarzut naruszenia przez ówczesny art. 25 ustawy (zasady ustalania części regionalnej subwencji ogólnej) i art. 31 ust. 1 ustawy (obowiązek wpłat województw z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej), wnioskodawca wskazywał, że przyjęty ustawą model powoduje, że „niektóre województwa (w tym także województwo mazowieckie) nie tylko nie otrzymują części regionalnej subwencji ogólnej, ale muszą jeszcze dokonywać wpłat do budżetu państwa na jej pokrycie. Taka konstrukcja systemowa dochodów i wydatków tych województw powoduje, zdaniem wnioskodawcy, że nie będą one mogły sfinansować swoich zadań”³. Rozpoznając ten wniosek w 2006 roku Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił go i wyrokiem w sprawie K 30/04 stwierdził, że ówczesne art. 25 ust. 1-7 i art. 31 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego są zgodne z art. 167 ust. 1 i 4 Konstytucji RP.

W przywołanym wyroku Trybunał wyjaśnił konstytucyjne ramy, w których może funkcjonować omawiany mechanizm. W pierwszej kolejności wskazał, że **„subwencja” pochodząca z wpłat wyrównawczych nie jest subwencją ogólną w rozumieniu art. 167 ust. 2 Konstytucji RP**⁴. W konsekwencji stwierdził, że „powołanie instytucji wpłat wyrównawczo-korekcyjnych jest wyjątkiem w stosunku do art. 167 ust. 2 Konstytucji w zakresie, w jakim ustanawia on zasadę, że wyposażanie samorządu terytorialnego w dochody własne, subwencje i dotacje z budżetu państwa następuje w

³ Por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 25 lipca 2006 r., sygn. K 30/04, opubl. OTK-A 2006/7/86.

⁴ „Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są ich dochody własne oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa”.

drodze ograniczenia źródeł dochodowych oraz uszczuplenia zasobów finansowych państwa, na poziomie centralnym, celem przekazania ich władzom lokalnym". Fakt, że omawiana instytucja jest niewymienionym w Konstytucji źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego, „nie oznacza jednak, że jej konstrukcja może odbiegać w sposób nieuzasadniony od standardów wyznaczonych przez art. 167 ust. 1 oraz 3 i 4 Konstytucji. Zarówno wpłaty jak i wypłaty muszą służyć realizacji zasady adekwatności wyposażania samorządu w dochody w stosunku do zadań publicznych mu przypadających, mieć podstawę ustawową oraz cechy systemowe kategoriałne, a nie zindywidualizowane". Trybunał określił również warunki, jakie musi spełniać omawiane rozwiązanie „łącznie z systemem wyposażania samorządów w dochody własne, subwencje i dotacje z budżetu państwa", aby uznać je za konstytucyjne (ustawowe uregulowanie w sposób kategoriałny podstaw pobrania i zasad podziału; celowe przeznaczanie na potrzeby innych samorządów związane ze skutkami finansowania obligatoryjnych zadań własnych, a nie na potrzeby ogólnopaństwowe; określanie wysokości wpłat w taki sposób, by zmniejszały one dochody własne samorządów bogatszych **tylko w zakresie niezbędnym**, nie niwecząc zarazem znaczenia tych dochodów; nadanie wpłatom charakteru uzupełniającego mechanizm wyposażania samorządów w dochody, w sposób określony w art. 167 ust. 2 Konstytucji - nie zaś jego zastępowanie [podkr. własne]).

Trybunał wskazał, że „kierując się zatem domniemaniem konstytucyjności, [...] nie znalazł **obecnie** [podkr. własne] dostatecznie silnych argumentów za uznaniem art. 31 ust. 1 ustawy o dochodach j.s.t. ustawy za niezgodny z art. 167 ust. 2 Konstytucji, a przez to za naruszający zasadę adekwatności podziału środków publicznych między państwo a samorząd terytorialny - wyrażoną przez art. 167 ust. 1 i 4 Konstytucji”.

Poglądy zaprezentowane we wskazanym wyżej wyroku zostały rozwinięte w późniejszym orzecznictwie TK. Przepisy ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego były bowiem – w różnym zakresie (odnoszącym się do wpłat gmin, powiatów lub województw) – jeszcze kilkakrotnie kwestionowane przez jednostki samorządu terytorialnego.

W sprawie K 14/11, Trybunał, rozpatrując połączone wnioski Rady m.st. Warszawy oraz Rady Miasta Krakowa, podtrzymał⁵ wcześniejszą ocenę konstytucyjności mechanizmu wpłat wyrównawczych w odniesieniu do gmin i powiatów. Trybunał stwierdził, że co do

⁵ Wyrok z 31 stycznia 2013 r., opubl. OTK-A 2013/1/7.

samej dopuszczalności istnienia ocenianego systemu wpłat i konstytucyjnych wymogów ich funkcjonowania, do mechanizmu wpłat na część równoważącą subwencji ogólnej gmin i powiatów należy odnieść ustalenia dotyczące części regionalnej subwencji poczynione w sprawie K 30/04. Podkreślił jednak, że „nie można przy tym jednak zapominać, że wyrok o sygn. K 30/04 odnosił się do konkretnych regulacji (dotyczyły one części regionalnej subwencji ogólnej dla województw), których tłem była ustawa o dochodach obowiązująca niespełna trzy lata. Kolejne lata jej obowiązywania, zwłaszcza w okresie zmieniającej się koniunktury gospodarczej, nie pozostają bez znaczenia dla oceny badanego mechanizmu odnoszącego się do gmin i powiatów”.

W sprawie K 13/11, zainicjowanej wnioskiem Sejmiku Województwa Mazowieckiego, a ponownie dotyczącej wpłat województw (art. 31 i art. 25 ustawy o dochodach), Trybunał uznał tym razem domniemanie konstytucyjności za obalone, stwierdzając, że przywołane regulacje, **nie gwarantują województwom zachowania istotnej części dochodów własnych dla realizacji zadań własnych**, i w tym zakresie są niezgodne z art. 167 ust. 1 i 2 w związku z art. 166 ust. 1 Konstytucji RP⁶. Podkreślił przy tym, odnosząc się do kontrolowanych już w sprawie K 30/04 wpłat województw, że „po kilkuletnim obecnie okresie obowiązywania mechanizmu korekcyjno-wyrównawczego można było zaobserwować jego funkcjonowanie zarówno w okresie koniunktury gospodarczej, jak i w okresie kryzysu gospodarczego. Ma to istotne znaczenie dla oceny konstytucyjności tego mechanizmu”.

Rozpatrując wniosek Sejmiku Województwa Mazowieckiego, Trybunał stwierdził, że **„konstrukcja systemu ustalania wpłat korekcyjno-wyrównawczych dla województw nie uwzględnia silnych zmian w dochodach JST będących skutkiem cyklicznych wahań w gospodarce**. Z uwagi na strukturę dochodów własnych województw, które średnio w 80% składają się ze ściśle uzależnionych od zmian w sytuacji gospodarczej podatków dochodowych CIT i PIT, mechanizm korekcyjno-wyrównawczy w okresie wzrostu gospodarczego nie miał destabilizującego wpływu na finanse samorządów zobowiązanych do wpłat na część regionalną subwencji ogólnej i spełniał funkcję korekcyjną w systemie źródeł dochodów JST. **Niedostosowanie systemu wyrównania poziomego do cykli koniunkturalnych** ujawniło się dopiero w okresie postępującego kryzysu finansów publicznych i znalazło odbicie w znacznym wzroście wpłat na Reg-SO przy jednocześnie silnym spadku dochodów

⁶ Wyrok z 4 marca 2014 r., opubl. OTK-A 2014/3/28.

podatkowych będących podstawą wyliczenia tej wpłaty. [...] ustawodawca, konstruując mechanizmy wyrównania poziomego, **powinien brać pod uwagę występujące cyklicznie w gospodarce fazy koniunktury i dekoniunktury**, zwłaszcza jeśli podstawą dochodów własnych danego szczebla JST uczynił dochody podatkowe o dużej wrażliwości na tego rodzaju wahania. **Brak jakichkolwiek regulacji zabezpieczających samorząd przed nadmiernym ubytkiem dochodów własnych** w okresie takich zmian, które dodatkowo uwzględniałyby rzeczywistą kondycję finansową JST w chwili dokonywania wpłat wyrównawczych, powoduje, że mechanizm określony w art. 31 ust. 1 ustawy o dochodach należy uznać za naruszający art. 167 ust. 1 i 2 Konstytucji [podkr. własne]”.

Należy podkreślić, że przedstawione wyżej zastrzeżenia TK powinny być odnoszone się nie tylko do mechanizmu korekcyjno-wyrównawczego na poziomie województw, ale również do gmin i powiatów. Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich we wszystkich przypadkach **przepisy nie zabezpieczają w sposób wystarczający jednostek samorządu terytorialnego przed istotnym zakłóceniem ich stabilności finansowej na skutek dokonania wpłaty wyrównawczej**.

Trzeba dodać, że mechanizm korekcyjno-wyrównawczy w odniesieniu do powiatów, był przedmiotem zaskarżenia do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. K 33/14 z połączonych wniosków: Rady Powiatu w Legionowie, Rady Powiatu Piaseczyńskiego, Rady Powiatu Pruszkowskiego, Rady Powiatu Mikołowskiego, Rady Powiatu Gdańskiego, Rady Powiatu w Otwocku, Rady Powiatu Wołomińskiego, Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego, Rady Powiatu w Poznaniu, Rady Powiatu Grodzkiego i Rady Powiatu Polkowickiego. Przedstawione wówczas argumenty i powołane wzorce konstytucyjne, nie zostały jednak uznane przez Trybunał za „nowe” w stosunku do tych, które zostały podniesione w sprawie K 14/11. Tym samym, Trybunał – z przyczyn proceduralnych – umorzył postępowanie, odstępując od merytorycznej kontroli podniesionych zarzutów⁷. Należy jednak zwrócić uwagę, że we wnioskach do TK⁸ zostały wskazane dane liczbowe dotyczące konkretnych powiatów, obrazujące **paradoksalne i wywołujące poczucie rażącej niesprawiedliwości skutki działania przepisów dotyczących „janosikowego”**, sprowadzające się do

⁷ Postanowienie z 19 lipca 2016 r., opubl. OTK-A 2016/64.

⁸ Zob. np. wniosek Rady Powiatu w Legionowie:
file:///C:/Users/wiacek_m/Downloads/K_33_14_wns_2014_10_08_ADO.pdf

tego, że płatnikami tego świadczenia są niejednokrotnie samorządy znajdujące się w rzeczywistości w gorszej sytuacji finansowej niż samorządy korzystające z tej formy wsparcia. Ponadto zdarza się, że po dokonaniu wpłaty niektóre samorządy popadają w trudności finansowe zagrażające prawidłowości wykonywania przez nie zadań publicznych.

Chociaż Trybunał Konstytucyjny na przestrzeni lat uznał tylko w jednej z rozpatrywanych spraw za przełamane domniemanie konstytucyjności przepisów regulujących instytucję „janosikowego” (sprawa o sygn. K 13/11), nie oznacza to, że tylko w niej dostrzegł wady istniejącego mechanizmu. Wyrazem oceny Trybunału dotyczącej regulacji mechanizmu korekcyjno-wyrównawczego jest przywołane na wstępie niniejszego pisma postanowienie sygnalizacyjne z 26 lutego 2013 r., sygn. S 1/13. Trybunał wskazał w nim, że „można wskazać wady mechanizmu, które **mają dysfunkcyjny wpływ na jego optymalne działanie**. Należy podkreślić, że ustawa o dochodach, obowiązująca od 2004 r., działa obecnie w odmiennych realiach społeczno-gospodarczych. Rozpatrywane przez Trybunał Konstytucyjny wnioski dowiodły, że zmiana koniunktury gospodarczej uwydatniła słabości obowiązującej metody ustalania wysokości wpłat wyrównawczych i doprowadziła do pogorszenia sytuacji finansowej niektórych (zwłaszcza największych) płatników [podkr. własne]”. Owe mankamenty, dostrzeżone przez Trybunał, obejmowały cztery zasadnicze kwestie:

- **po pierwsze, selektywny dobór kryteriów określania podmiotów zobowiązanych do dokonywania wpłat wyrównawczych;**
- **po drugie, wadliwy dobór kryteriów identyfikacji beneficjentów;**
- **po trzecie, powiązanie kryterium dochodowego dokonywania wpłat z dochodami osiągniętymi przez samorząd terytorialny dwa lata wcześniej;**
- **po czwarte, sytuację, w której środki pozyskiwane z wpłat w sposób stały przewyższają sumę wpłat na rzecz beneficjentów.**

Wnioski wypływające z przywołanego orzecznictwa (w szczególności wyroku w sprawie K 13/11 i postanowienia w sprawie S 1/13) zostały do tej pory przez ustawodawcę zrealizowane jedynie w szczątkowej formie. W odniesieniu do wpłat województw, z uwagi na utratę mocy obowiązującej art. 31 ust. 1 ustawy o dochodach, wprowadzono

wprowadzie nowe rozwiązania (art. 70a i 70b ustawy⁹), jednak rozwiązanie to od początku określone zostało jako tymczasowe¹⁰, chociaż ten stan tymczasowości jest sukcesywnie przedłużany¹¹. W odniesieniu do wpłat gmin i powiatów, jedyną istotną zmianą jest modyfikacja sposobu obliczania wskaźnika służącego do określenia wysokości wpłaty. Począwszy od 2022 r. do ich obliczania nie wykorzystuje się wysokości dochodów z tytułu udziału jednostek samorządu terytorialnego w podatkach dochodowych z roku poprzedzającego rok bazowy, ale prognozę dochodów z tego tytułu na rok, którego dotyczą wpłaty¹². Termin dokonania tej zmiany, chociaż realizującej jedną z wytycznych zawartych w postanowieniu S 1/13, uznany być musi jednak za niefortunny. Spowodował on bowiem ustalenie wpłat za 2022 rok nie w oparciu o obniżone w dobie pandemii dochody, ale w oparciu o prognozę powracających do stanu sprzed pandemii dochodów z 2022 roku.

Pozostałe zidentyfikowane przez Trybunał Konstytucyjny dysfunkcje systemu „janosikowego” pozostały niezmienione. Stan taki, krytykowany w literaturze¹³, sprawia, że istota mechanizmu korekcyjno-wyrównawczego pozostaje taka sama, jak

⁹ Dodane ustawą z dnia 23 października 2014 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. poz. 1574).

¹⁰ „Przygotowanie optymalnego, najbardziej racjonalnego modelu dokonywania wpłat i podziału tych środków pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego wymaga dokonania szczegółowych analiz, kalkulacji, wyliczeń dla każdej jednostki samorządu terytorialnego odrębnie, a jest obecnie ich 2875. Przebudowa skomplikowanego systemu dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w tak krótkim czasie nie jest możliwa. Dlatego też proponowane regulacje dotyczą tylko województw i tylko na dwa lata.” – por. uzasadnienie projektu nowelizacji, druk sejmowy nr 2668 Sejmu RP VII kadencji.

¹¹ Ostatnia nowelizacja przewiduje zastosowanie mechanizmu określonego w art. 70a i 70b ustawy o dochodach do 2024 roku.

¹² Art. 20 ust. 4 i art. 22 ust. 4 ustawy w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1927).

¹³ Por. m.in. B. Ślemp, O (nie)wykonaniu orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego dotyczących mechanizmu wyrównania poziomu dochodów jednostek samorządu terytorialnego – analiza konstytucyjna, *Finanse Komunalne* 2019, nr 4, s. 9-20.

wówczas, gdy oceniał go Trybunał Konstytucyjny. Nie może jednak ulegać żadnym wątpliwościom, że tak, jak stan prawny ulegał kosmetycznym jedynie zmianom, okoliczności w jakich funkcjonują samorządowe finanse uległy w ostatnich latach diametralnej odmianie. Jest to wynikiem szeregu zdarzeń, począwszy od pandemii SARS-CoV-2¹⁴, a skończywszy na napływie uchodźców wywołanym agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę¹⁵. Ta ostatnia okoliczność ma tym większe znaczenie, że wysokość wpłat wyrównawczych oblicza się z uwzględnieniem liczby mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego. Z uwagi na przyjmowaną metodykę określania liczby mieszkańców (art. 2 pkt 4 ustawy o dochodach¹⁶), przy obliczaniu wysokości wpłat, zamieszkujący w naszym kraju w znacznej liczbie uchodźcy nie są uwzględnieni jako czynnik wpływający na ich wielkość. Z przedstawionych na moją prośbę przez miasto stołeczne Warszawę danych wynika, że oznacza to w przypadku Stolicy, w której obywatele Ukrainy stanowią około 16% mieszkańców, **zawyżenie wpłaty do budżetu państwa** o około 203 mln zł. Z drugiej strony, podobna metodyka ustalania liczby mieszkańców przy obliczaniu wysokości wypłat dla samorządów będących beneficjentami „janosikowego”, powoduje **zaniżenie wypłat na ich rzecz**. Istotnym czynnikiem wpływającym na finanse jednostek samorządu terytorialnego pozostają **stale rosące koszty wykonywania zadań publicznych** (w ostatnim czasie szczególnie dotkliwe jeżeli chodzi o koszty energii).

¹⁴ Która w „bogaty” jednostkach samorządu terytorialnego spowodowała najdalej idące ograniczenia w wydatkach i inwestycjach, por. m.in. raport Wpływ epidemii na działalność jst, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, 2021, https://frdl.org.pl/static/upload/store/frdl/RAPORTY/Wplyw_epidemii_na_dzialalnosc_JST.pdf, dostęp 1 grudnia 2022 r.

¹⁵ Główny ciężar zapewnienia usług publicznych na rzecz nowych mieszkańców spoczął na potencjalnych płatnikach „janosikowego”. Z szacunków Unii Metropolii Polskich wynika, że w okresie od marca do maja 67-69% obywateli Ukrainy przebywających w Polsce, zamieszkiwało na obszarze 12 obszarach metropolitalnych, https://metropolie.pl/fileadmin/news/2022/07/Miejska_goscinnosc_aktualizacja.pdf, dostęp 1 grudnia 2022 r.

¹⁶ „Ilekoć w ustawie jest mowa o liczbie mieszkańców - rozumie się przez to liczbę mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego lub obszarze kraju, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do dnia 31 maja roku bazowego”.

Analiza sprawozdań z wykonania budżetu państwa prowadzi przy tym do wniosku, że w ostatnich latach **stale powiększa się dysproporcja pomiędzy wpłatami samorządów zobowiązanych, a wypłatami na rzecz beneficjentów**. W 2016 roku, różnica pomiędzy wpłatami a wypłatami (suma wydatków na część równoważącą subwencji dla gmin i powiatów oraz część regionalną subwencji dla województw) wynosiła około 57 mln zł. W 2017 roku przekroczyła 90 mln zł. W 2018 r. urosła do około 165 mln zł. W 2019 roku przekroczyła 250 mln. W 2020 roku już 330 mln zł. W 2021 roku – wyniosła ponad 370 mln zł. Jest to kolejny dowód na dysfunkcjonalność mechanizmu korekcyjno-wyrównawczego w obecnym kształcie.

Przedstawione fakty prowadzą w mojej ocenie do konkluzji, że **niezbędne jest pilne przeprowadzenie reformy „janosikowego” i zrealizowanie wytycznych zawartych w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego**. Funkcjonowanie tego systemu w obecnej postaci prowadzi do poważnych niesprawiedliwości w zakresie rozkładu środków publicznych między poszczególne wspólnoty lokalne. Przede wszystkim system ten nie wyklucza sytuacji, gdy beneficjentami „janosikowego” stają się samorządy, których ogólna sytuacja finansowa – uwzględniająca powiązanie możliwości dochodowych z potrzebami wydatkowymi – jest w rzeczywistości lepsza niż sytuacja samorządów będących płatnikami. Jest to wynikiem wadliwych kryteriów ustawowych wskazujących sposób kalkulacji wpłat. Dlatego też przepisy regulujące zasady działania mechanizmu korekcyjno-wyrównawczego należy uznać za niezgodne z konstytucyjnymi zasadami finansowania działalności jednostek samorządu terytorialnego. Stąd – mając na względzie, że **stan niewykonania orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, w szczególności postanowienia sygnalizacyjnego o sygn. S 1/13, trwa już 10 lat** – pragnę podkreślić, że konieczne jest wyeliminowanie nierówności w traktowaniu członków wspólnot samorządowych, z jaką mamy obecnie do czynienia.

Powyższe uwagi pozwalam sobie przekazać Pani Minister w trybie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.) z prośbą o podjęcie stosownej inicjatywy.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

- Pan Tomasz Ławniczak, Poseł na Sejm RP, Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP;
- Pan Andrzej Kosztowniak, Poseł na Sejm RP, Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP;
- Pan Zygmunt Frankiewicz, Senator RP, Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej Senatu RP
- Pan Kazimierz Kleina, Senator RP, Przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów Publicznych Senatu RP.